

بررسی، مطالعه و سلکسیون توده‌های محلی هویج و زردک اصفهان و نائین

مهرداد طاوسی^۱، غلامعباس مشرف قهفرخی^۲

۱ و ۲. کارشناس ارشد مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

چکیده: در اصفهان و نائین توده‌های محلی از هویج موسوم به زردک کشت می‌شوند که دارای قند بیشتر و آهنی حدود ۳ برابر بیشتر از هویج فرنگی هستند. این توده‌ها با گذر زمان سازگاری‌های خود را نسبت به اقلیم منطقه پیدا کرده‌اند. لیکن با داشتن تنوع بسیار زیاد، پتانسیل‌های بالقوه فراوانی را برای کارهای اصلاحی و به‌نژادی دارا هستند. لذا به منظور انتخاب فنوتیپ‌های برتر و بالطبع ژنوتیپ‌های وابسته به آن در دو توده مذکور، بذور جمع‌آوری شده از مزارع محلی، کشت و مورد بررسی قرار گرفتند. مطالعات بر روی صفات فنوتیپی همچون شکل، رنگ، اندازه، فرم و ویگوریته، تعداد چتر مرکب و چتر کوچک در گل آذین، تعداد گل در چتر کوچک، ارتفاع گیاه، تاج پوشش، قطر گل آذین، مقاومت نسبت به سرمازدگی و کرم خوردگی و ترک خوردگی، انجام شد. سلکسیون به روش سلکسیون ژنوتیپی با آزمایش

۱۳۱۰ / چهارمین کنگره علوم باغبانی ایران، آبان ماه ۱۳۸۴

نتایج (progeny testing) صورت گرفت. با مطالعه بیش از ۴۰۰۰ بوته هویج کلا ۷۵۱ غده سلکسیون شد. جهت مقایسه عملکرد بذری، غده‌ها به زمین برگردانده شد. پس از طی مراحل گلدهی، بذرگیری به صورت تک‌بوته‌ای انجام و مورد مقایسه آماری قرار گرفت. کلیه بذور بوته‌هایی که عملکرد بذری بالاتری نسبت به میانگین جامعه داشتند، انتخاب و با یکدیگر مخلوط شدند. بدین ترتیب توده مطلوب‌تری بدست آمد. با توجه به کاربرد زردک در صنایع تبدیلی و بالا بودن ارزش غذایی آن، همچنین تنوع بسیار زیاد در درون این توده‌ها، اصلاح و بهبود هر چه بیشتر با تکنیک‌های برتر بسیار ضروری و قابل توصیه است.